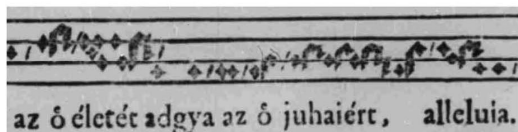

Vespera: „Krisztus feltámadt a halottak közül...”

„Krisztus feltámadt a halottak közül...”

1. Kor. 15,20.

Zsoltáros istentisztelet

húsvéti református vesperás
a marosvásárhelyi egyházzenei konferencián
2008. április 5.

A vesperás a keresztyén istentisztelet olyan formája, mely néhány évszázada egyházunkban sem volt ismeretlen. Ma egyre többen felismerik e liturgiai forma gazdagító áldásait, melyben évezredek keresztyén tradíció és mai gyülekezeti praxis találkozik. Az éneklés jellemzője a versenkénti váltakozás, mely legtöbbször a kórus és a gyülekezet között valósul meg.

Az énekkend az egyházi év adott szakához, jelen esetben a Húsvét utáni második vasárnap igéihez kapcsolódik; ennek evangéliuma a jó pásztorról szól. A vesperás meghatározó része a zsoltárimádság, e vasárnap fő zsoltára a 33., annak is bibliai 5. verse: „az ÚR szeretetével telve a föld”. A zsoltárokat többféleképpen is énekelhetjük: az ősi psalmodia (recitálás) vagy a reformáció korától elterjedt verses parafrázisok és a genfi zsoltár alkalmazásával. A liturgia második része inkább dicsérő jellegű, csúcspontján az egyik legszebb magasztaló énekkel: a Magnificattal (Lk 1,46–56).

Az egyes énekeket nem mondjuk be, de az itt található énekek beszerkesztett, illetve vastag betűs versszakait együtt énekeljük!

Bevezető orgonajáték (preludium) Dániel Croner: Preambulum in G

Invokáció

E

Úristen, nyisd meg a mi a - ja - kin - kat,

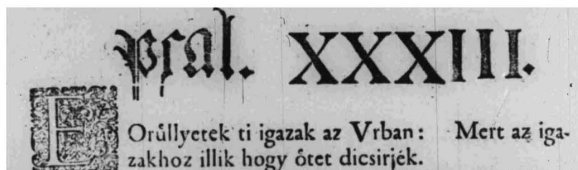
K

És ami szánk hirdeti a te di - csé - re - te - det.

E

Úristen, figyel - mez - zél a mi segítsé - günk - re!

U - ram Is - ten, si - ess min - ket meg - se - gi - te - ni
 ily nagy szük - sé - günk - ben, Krisz - tus, Jé - zu - sért,
 mi U - run - kért és Meg - vál - tón - kért!

A 33. bibliai zsolttár antifónával (többszólamú verzusok a Rhau gyűjteményből)
Antifóna (a zsolttárokat keretező ének)

A jó pász- tor az ő é- le- tét ad- ja az ő ju- ha-
i- ért, al- le- lu- ja. 4. tónus

Ví- gad- jatok az ÚR- ban, ti /i- ga- zak: az igaz emberekhez illik a /dicséret.
Adjatok hálát az ÚRnak citerán /játszva: tízhúrú lanttal zengjétek /neki!

Énekeljétek neki új éneket: szépen zengjenek hangszer/itek!

Mert az ÚR igéje /igaz: mindent hűségesen /cselekszik.

Szereti az igaz ítéletet: az ÚR szeretetével telve /a föld.

Az ÚR igéje alkotta az / eget: egész seregét szájának lehe/lete.

Gáttal torlaszolta el a tenger /vizét: mederbe zárta hullá/mait.

Féljen az ÚRtól az /egész föld: rettegjen tőle a világ minden la/kója,

Mert amit ő mondott, /meglett: és amit parancsolt, elő/állott.

Semmivé teszi az ÚR a nemzetek /tervét: meghiúsítja a népek szándé/kait.

De az Úr terve örökké /megmarad: szívének szándéka nemzedékről
nemze/dékre.

Boldog az a nemzet, amelynek Istene /az ÚR: az a nép, amelyet örökségül /választott.

Letekint a mennyből /az ÚR: és lát minden /embert.

Lakóhelyéből /rátekint: a föld minden lakó/jára.

Ő formálta mindnyájuk /szívét: ismeri minden /tettüket.

Nem a nagy sereg segíti győzelemre a /királyt: nem a nagy erő menti meg /a hőst.

Csalódik, aki lovaktól vár segit/séget: mert nagy erejük /nem ment meg.

De az ÚR szeme ügyel az isten/félokra: akik szeretetében /bíznak.

Megmenti őket a /haláltól: éhínség idején is megtartja éle/tüket.

Lelkünk az URat /várja: ő a mi segítségünk és /pajzsunk.

Benne van szívünk /öröme: mert szent nevében /bízunk.

Maradjon velünk, URam, szere/teted: mert mi is benned remény/kedünk!

Dicsőség az Atyának és a /Fiúnak: és Szentlélek /Istennek,

Miként volt kezdetben, most és /mindenkor: és mindörökkön örökké, /amen.

Antifóna megismétlése

David Prófétának imádkozásáról, Magasztaljuk Isten irgalmasságáról; El-ne felejtsük ő nagy jóvoltáról, Végyünk tanúságot Szent Dávid Királyról.
 2. Erre tanítani akar a' Proféta: Mi' az, melly szívünket Istenhez indítsa; A' mint harminczadik részében meg-írta; Jó-tétét Istennek igyen magasztalja;

A 30. zsoltárból szerzett isteni dicséret az Öreg Debreceni Énekeskönyvből

Száma nincsen, URam jótéteményidnek
 Vége hossza nincsen kegyelmességednek;
 Azért magasztallak felette mindennek: Mert
 hiszen én lelkem te ígéretednek.

Kiáltásom, Uram, tőled el nem vetéd, Az én
 nyavalyámat csak temagad nézéd; Atyai
 voltodat rajtam éreztetéd, Irgalmasságotat
 mikor megjelentéd.

A pokol torkából te kiszabadítál, Hogy az én lelkemben engem megnyugtattál; Te ígéretteddel mikoron biztattál Ottan én szívemben bizodalmat adtál.

Én éjjel és nappal hálát adok néked, Dicsértetik tőlem örökké szent neved; Mind e világ előtt vallást tészek néked: Irgalmasságodért mert te azt érdemled.

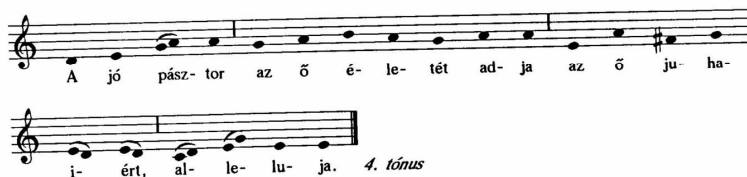
Ne idegenüljön el Felséged tőlem; Tekintsd fogadásod, noha nagy sok bűnem: Mert ha a pokolba veted az én lelkem Nem léssen úgy soha vígasságom nékem

Nem ördög rabjai tésznek rólad vallást; Mert szent Felségedről szólnak csak káromlást: Nem várnak tőled többé szabadulást; De én csak tetőled várok igazulást

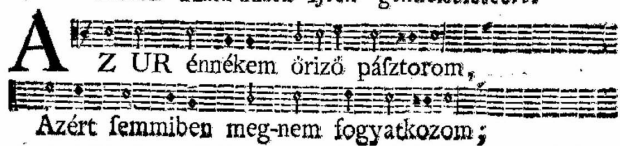
Én imádságomat, hiszem, meghallgatád Mert én siralmimat öröme fordítád; Irgalmasságotat rajtam bizonyítád, Mikor én lelkemet te megvígasztalád

Kész mindenha lelkem néked énekelni, Mind e világ előtt rólad vallást tenni, Sok jótételeidről néked hálát adni, Örökkön örökké tégedet dicsérni.

Antifóna (mint igei mottó) megismétlése

XXIII. 'S O L T Á R. C. M.
Dávid' Hála-adása Isten' gondviseléséért.

A 23. genfi zsoltár: „Az Úr énnékem...” (kórus: C. Goudimel)

Az Úr én-né - kem ő - ri - ző pászto - rom,
A - zért sem - mi - ben meg nem fogyat - ko - zom.
Gyö - nyö - rű szép me - zőn en - ge - met él - tet,
És szép ki - es fo - lyó - víz - re le - gel - tet;
Lel - ke - met meg - nyug - tat - ja szent ne - vé - ben,
És ve - zér l en - gem i - gaz ő s - vé - nyé - ben.

2. Ha a halál árnyékában járnék is, De nem félnék még ő sötét völgyén is, Mert mindenütt te jelen vagy énvelem, Vessződ és botod megvigasztal engem, És nekem az én ellenségim ellen Asztalt készítesz, eledelt adsz bőven.

3. Az én fejemet megkened olajjal, És engemet itatsz teljes pohárral; Jóvóltod, kegyesség körülvészen És követ engem egész életemben. Az Úr énnékem megengedi nyilván, Hogy mind éltiglen lakjam ő házában.

Antifóna (mint igei mottó) megisméltése

A jó pász - tor az ő é - le - tét ad - ja az ő ju - ha -
i - ért, al - le - lu - ja. 4. tónus

Iszozolqálat

6. Parancsoljad angyalidnak, Hogy mireánk vigyázzanak;
A mi gonosz ellenségünk Messze távol járjon tőlünk!
7. Emlékezzél meg mirőlünk: Jól tudod, mily gyarlók vagyunk;
Kiket megváltál véredekkel: Úr Jézus, kérünk, ne hagyj el!
8. Dicsőség legyen Atyának, Ő szent Fiának, Krisztusnak,
Szentlélekkel egyetemben, Örökkön-örökké! Ámen.

VERSICVLI.

Halálra adatot vala az Christus a mi bűneinkért; alleluia.
Fel támadot az mi idvősségünkért; alleluia.

CANTICVM MARIÆ!

Ex Lucæ 1. A verſu xlvj. ufq; ad lv.

Agasztallya az én lelkem az Urat: Es örvendez
az én elmém, az én megtartó Istenemben.

Magnificat (többszólamú verzusok: L. Viadana)

Antifona

1. Magasztalja az én lel-kem az U- rat.
2. És örvendez az én /elkmem: az én megtartó Iste/nemben
3. Mert reátekintett az ő szolgáló leányának alázatos állapot/jára:
mert íme, mostantól fogva boldognak mondanak engem minden nemzet/ségek.
4. Mert nagy dolgokat cselekedett velem a /Hatalmas: és szent az ő /neve.
5. És az ő irgalmassága nemzetiségéről nemzet/ségre: azokon, akik őt /félrik
6. Hatalmas dolgokat cselekedett karjának ereje /által: elszéleszté az ő szívük gondolatában felfuvalkodo/takat.
7. Hatalmasokat döntött le trónja/ikról: és alázatosakat magasz/talt fel.
8. Énezőket töltött be /javakkal: és gazdagokat küldött el /üresen.
9. Felvéve Izráelt, az ő /szolgáját: hogy megemlékezzék az ő irgalmassá/gáról
10. Miképpen szólott a mi atyá/inknak: Ábrahámnak és az ő magvának mindő/rökké.
Dicsőség az Atyának és a /Fiúnak: és Szentlélek /Istennek.
Miképpen kezdetben vala, most és /mindenkor: és mindörökkön örökké. /Ámen

Antifóna megismétlése

Imádság, Miatyánk**Áldás/Benedicamus**

Emlékezzünk keresztények, az Istennek jó voltárci, ki
szent Fiát mi értünk áldozatra bocsátá.
Hálát adgyunk az Atyának, és az ő egy szent Fiának; sz.
Lélekkel egyetemben, mind örökkön örökké.

Záróének: Krisztus ma feltámad

 <p>Krisz - tus ma fel - tá - ma - da, Mi bú - nün - ket el - mo - sá, Ő szent vé - re hul - lá - sa Lőn vét - künk - nek rom - lá - sa: Csak ő mi - né - künk az A - tya Is - ten - nél Ked - ves szó - szó - lónk!</p>	 <p>Krisztus ma feltámad Ki értünk megholt vala Mi bűnünkért kint valla, Minket megigazíta: Kérünk téged, mi Urunk Jezu Krisztus irgalmaz nekünk.</p>
---	--

2. Csodálatos harc vala, Hol az élet meghala, De nagyobb csoda vala,
Hogy az Úr feltámad; Csak ő minékünk az Atya Istennél Kedves szósólónk!
3. Haljunk meg bűneinknek, Végét vessük vétünknek, Élünk már új életnek,
Adjunk hálát Istennek; Csak ő minékünk az Atya Istennél Kedves szósólónk!
4. Méltó azért vigadnunk, Mi szívünkben örülnünk, Krisztus Jézust dicsérünk,
És őt felmagasztalnunk: Csak ő minékünk az Atya Istennél Kedves szósólónk!

Záró orgonajáték (postludium): Daniel Croner: Fúga in G

Igei szolgálat: Fekete Csaba

Orgonál: Dávid István

Zenei vezető: Bódis Tamás

In memoriam László Dávid (1932–2007) reformierter
Pfarrer und Kunsthistoriker. Der Gesang im liturgischen Raum.
Das grosse Notenpult im Altarraum (Kantorei)

5–6. April 2008 war die Burgkirche zu Marosvásárhely (Neumarkt am Miresch) Schauplatz einer kirchenmusikalischen, wissenschaftlichen Konferenz. Die Organisation dieser Konferenz mit dem Thema „Das grosse Notenpult im Altarraum“ wurde vom Organisten István Dávid angeregt als Anlass zum László Dávids Gedenken (Árapatak 25. Mai – Székelyudvarhely 30. Juli 2007). Zur Veranstaltung der Konferenz trugen durch ihre Mitwirkung bei: das Institut für Kirchenkunst der Reformierten Universität Gáspár Károli, die Musikhochschule Ferenc Liszt (Budapest), die Gesellschaft für Ungarische Kirchenmusik und das Doktorenkollegium aus Ungarn, die Hochschule zur Kantoren- und Lehrerbildung aus Marosvásárhely, die Gemeinde der Burgkirche und die Gesellschaft für Kirchenmusik Szenczi Molnár Albert.

Die Konferenz wurde mit den Einleitungsworten des Dechanten József Ötvös eröffnet. Am Vormittag wurden Vorträge gehalten, denen Beiträge folgten. Am Abend hatten eine Vesper und ein Konzert stattgefunden. Mitgewirkt hatten die Hörer der Fakultät für Kirchenmusik von der Liszt Ferenc-Musikakademie (Budapest) mit der Leitung von Tamás Bódis, die Hörer der Kantoren- und Lehrerbildungsanstalt aus Marosvásárhely. Orgelsolisten waren: Tünde Molnár, László Attila Kovács und István Dávid.

Unseres Wissens waren einst 240 grosse Notenpulte in den Kirchen von Siebenbürgen in Gebrauch. Alte Aufzeichnungen zeigen, dass das älteste von denen 1760, das letzte aber 1860 gefertigt worden war. Schriftliche Überlieferungen beweisen, dass der letzte Gottesdienst in Siebenbürgen, wo noch das Notenpult im Altarraum in Anspruch genommen und vierstimmig gesungen wurde, im Jahre 1872 gehalten war.

Heute können diese kirchlichen Möbelstücke als ein musikgeschichtliches Kuriosum betrachtet werden, die in den meisten Kirchen gar nicht in Gebrauch waren, oder sie sind mit der Zeit hinausgeworfen, zersägt und umgestaltet worden. In der Burgkirche konnte man neun ausgestellte Notenpulte besichtigen.

Die Konferenz wurde mit dem Sonntagvormittagsgottesdienst geschlossen, wo Dechant und Pfarrer der Burgkirchengemeinde József Ötvös predigte. Es sang der vereinte Chor der Kantoren- und Lehrerbildungsanstalt und der Fakultät für Theaterkunst und Musiklehrerbildung aus Marosvásárhely. Es wurde eine von Boldizsár Csiky für diese Gelegenheit komponierte Choralbearbeitung vorgetragen, dirigiert von Csaba Csiky mit Orgelbegleitung von Tünde Molnár.

Es freut uns diese an der Konferenz gehaltenen Vorträge und Diskussionsbeiträge in redaktierter Form hier veröffentlichen zu können. Auch die Archivforschungsergebnisse von Sándor Előd Ósz konnten hier publiziert werden.